

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Бр. Рев-36/98
С.Сарајево, 29.5.1998. године**

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске, у грађанском вијећу састављеном од судија овога суда и то: Бајић Петра као председника вијећа, Бајагић Здравка, Нинић Јанка, Лукић Драгослава и мр Мирка Дабића као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља П. Л., П. М., П. О. и П. Б., сви из села Т. – У., које заступа пуномоћник Т. Р., адвокат из В., против туженог И. С. из села Т. – У., ради утврђења непостојања права стварне службености и др., одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у С. С. број Гж: 70/97 од 6.6.1997. године, у сједници вијећа одржаној дана 29.5.1998. године донио је слиједећу

ПРЕСУДУ

Ревизија се дјелимично уважава, укидају се обје нижестепене пресуде у одлуци о трошковима спора и у том дијелу предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.
У преосталом дијелу ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у В. број П-441/88 од 29.11.1996. године одбијен је захтјев тужитеља да се утврди да туженом у корист његових некретнина означених као к.ч. 442 к.о. Б., не припада право службености пута преко некретнина тужитеља означених као к.ч. 402,404 и 399/1 к.о. Б. и наметне обавеза туженом да престане са извршењем садржаја овог права, док се усвоји евентуални тужбени захтјев тако што се укинуло право службености колница у корист некретнина туженог означених као к.ч. 442 к.о. Б. заснованим на некретнинама тужитеља означеним као к.ч. 402,404, 399/1, 406/1 и 411/2 к.о. Б. и туженом наметнула обавеза да престане извршавати садржај овог права, те да тужитељима накнади трошкове спора у износу од 743,75 динара.

Другостепеном пресудом Окружног суда у С.С. број Гж-70/97 од 26.6.1997. године жалба туженог се одбила и првостепена пресуда у досуђујућем дијелу потврдила.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побија другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка с приједлогом да се оспорени дио нижестепених пресуда преиначи тако што би се одбио евентуални тужбени захтјев односно у побијаном дијелу укину и предмет у том дијелу врати првостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељи су оспорили ревизионе наводе и предложили да се ревизија одбије.

Републички јавни тужилац се није изјаснио о поднесеној ревизији (чл. 390 став 3 Закона о парничном поступку).

Ревизија је дјелимично основана.

Предмет спора у овој парници су два евентуално постављена тужбена захтјева: првим (главним) се тражи утврђење непостојања права службености колника са некретнинама тужитеља у корист некретнина туженог, а другим (евентуалним) да се укине право службености колника у корист некретнина туженог заснованим на некретнинама тужитеља за случај да се први покаже као неоснован (чл. 188 ст. 2 Закона о парничном поступку –даље: ЗПП).

Нижестепеним пресудама је одбијен први захтјев а усвојен други евентуално постављени тужбени захтјев са образложењем да су се у смислу члана 58 став 2 Закона о основним својинско правним односима – даље: ЗОСПО остварили разлози за укидање (престанак) стварне служности

пута засноване на некретнинама тужитеља у корист некретнина туженог, јер је тужени, као власник повласног добра, стекао могућност да од јавног пута до повласног добра прелази без кориштења пролаза, чије се укидање тражи.

По оцјени овог суда, разлог погрешне примјене материјалног права на штету туженог у погледу одлуке о главној ствари није остварен.

Одредбом члана 58 ст. 2. ЗОСПО прописано је да власник послужног добра може захтијевати да престане право стварне службености када она постане непотребна за коришћење повласног добра или кад престане други разлог због кога је она основана.

Нижестепени судови су полазећи од утврђења које не може бити предмет побијања и оцјењивања у ревизијском поступку с обзиром на изричиту забрану садржану у члану 385 ст. 3. ЗПП, да тужени, као власник повласног добра, означеног као к.ч. 442 к.о. Б., има могућност да од главног јавног пута пролази до повласног добра путном везом ширине 3,5-4 метра, која има карактер јавног (сезонског) пута, да је ова путна веза, чија је подлога каменита изграђена за употребу моторних возила у свим метеоролошким условима и да се коришћењем овим пролазом у односу на ранији туженом не причињава несразмјерна штета, правилно закључили да је захтјев за укидање права службености у смислuchлана 58 став 2 ЗОСПО основан.

За овај закључак, супротно ревизионим наводима, нижестепени судови су дали ваљане разлоге који су у складу с provedеним доказима и утврђеним чињеницама.

Чињеница да на једном дијелу овог новог пролаза постоји попречни нагиб пута од 20% на дужини од 15 метара и да су тужитељи овај нагиб смањили на потребан ниво само у дужини од 5 метара, што тврди ревидент, не утиче на законитост и правилност побијане одлуке, јер је утврђено да је овом новом путном везом и код постојања ово нагиба тужени провозио терет са трактором. Чак шта више конкретни захтјев за укидање права службености пута био би основан и под претпоставком да овај нагиб пута отежава туженом провоз трактора са већим теретом, јер тужени овај дио пута може сам уз незнатне трошкове оспособити и од тужитеља, као власника послужног добра тражити накнаду потребних трошкова.

Ревидент погрешно резонује да код укидања треба узети у обзир чињеницу да тужитељи нису тужбом обухватили и остале кориснике служности по истом праву. По оцјени овог ревизијског суда нема никакве законске забране да тужитељи неким од корисника служности преко послужних некретнина траже укидање, а другима оставља постојећу служност. Овакав поступак тужитеља не може имати никаквог утицаја на одлучивање о праву осталих корисника служности. Неосновано тужени истиче ревизиони разлог битне повреде одредаба парничног поступка из члана 354 став 2 тачка 1 ЗПП- не стоји, наиме тврдња ревидента да је у спору судио судија појединац, а не суд у вијећу како то произилази из увода првостепене пресуде, јер су предсједник вијећа и чланови вијећа у смислу члана 363 став 2 ЗПП дали писмено изјашњење да су судјеловали на главној расправи и у доношесу првостепене пресуде.

Према томе, не постоје недостаци у доношењу нижестепених пресуда у одлуци о главној ствари на коју указује ревидент, а ни таквих на које овај суд пази по службеној дужности у смислу члана 386 ЗПП, ради чега је ревизију којом се побија одлука о главној ствари ваљало одбити као неосновану (чл. 393 ЗПП).

Насупрот предњем основана је ревизија у дијелу којом се побија одлука о трошковима спора.

Код одлучивања о трошковима парничног поступка треба у правилу узети у обзир како тужитељев тако и тужеников успјех у парници.

Код дјелимичног успјеха у парници (чл. 154 став 2 ЗПП) потребно је приликом одређивања трошкова поступка изразе „дјелимичан успјех“ и „сразмјеран успјех у парници“ оцјењивати не само квантитативно, већ и квалитативно, како с обзиром на особу, тако и с обзиром на обим усвојеног односно одбијеног дијела тужбеног (тужбених) захтјева.

Погрешно су нижестепени судови закључили да су тужитељи успјели са ½ захтјева само зато што је усвојен евентуални тужбени захтјев, а одбијен главни тужбени захтјев.

Главни тужбени захтев је одбијен изрекама нижестепених пресуда, па како је тужитељ у односном дијелу процес изгубио дужан је да туженом накнади све трошкове поводом расправљања о овом захтјеву, односно да сам сноси трошкове које је имао поводом расправљања о овом захтјеву.

Евентуални тужбени захтјев је усвојен, али се из образложења првостепене пресуде не може разабрати који су трошкови настали поводом расправљања о евентуалном тужбеном захтјеву. Евентуални тужбени захтјев управљен је на укидање једног правног односа, па чињеница да се тужени противио укидању овог правног односа, сама за себе, не значи да је тужени дужан да тужитељима накнади трошкове поступка поводом расправљања о овом захтјеву. Тужитељи су поступак за укидање постојећег правног односа повели искључиво у свом интересу. У оваквим парницама суд у сваком поједином случају треба да оцијени да ли је оправдано да тужени накнади трошак тужитељу или да атужитељ накнади туженом цијелу трошак или да свака странка сноси своје трошкове. Код оцјене овог питања треба имати у виду који су трошкови били нужни и које су трошкове неоправдано проузроковале странке у поступку.

Полазећи од изложеног тумачења одредбе из члана 154 став 2 ЗПП судови су према томе, за правилну одлуку о трошковима спора требали утврдити који су трошкови настали поводом расправљања о главном тужбеном захтјеву, а који трошкови поводом расправљања о евентуалном тужбеном захтјеву и оцијенити оправданост истих. Нижестепени судови, због погрешног правног става по овом питању тако нису поступили, па је стога дјелимично уважење ревизије нижестепене пресуде у одлуци о трошковима спора ваљало укинути и у том дијелу предмет вратити првостепеном суду на поновно одлучивање (чл. 395 став 2 ЗПП).

Предсједник вијећа
Бајић Петар

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Братић Душанка